

Sygn. I C 265/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Dorota Curzydło
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Łukojko

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2013 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. Z. (1), P. Z., K. Z. (1) i D. Z. (2)**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej w W. i D. Ś.**

o zapłatę

I.

1. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz:

- D. Z. (2) kwotę 115.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 października 2011r.,
- D. Z. (1) kwotę 95.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 października 2011r.,
- P. Z. kwotę 65.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 października 2011r.,
- K. Z. (1) kwotę 45.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 października 2011r.;

2. zasądza od pozwanej D. Ś. na rzecz:

- D. Z. (2) kwotę 115.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 grudnia 2011r.,
- D. Z. (1) kwotę 95.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 grudnia 2011r.,
- P. Z. kwotę 65.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 grudnia 2011r.,
- K. Z. (1) kwotę 45.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 grudnia 2011r.;

3. zastrzega, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych określonych w pkt 1 i 2 zwalnia drugiego z pozwanych od obowiązku świadczenia;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu;

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Słupsku kwotę 16.000zł (szesnaście tysięcy złotych) tytułem części kosztów sądowych, od uiszczenia których powodowie byli zwolnieni;

V. odstępuje od obciążania powodów i pozwanej D. Ś. pozostałymi kosztami sądowymi.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt I C 265/11

UZASADNIENIE

Powodowie D. Z. (1), P. Z., K. Z. (1) i D. Z. (2) domagali się zasądzenia od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. i D. Ś.:

- po 150.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem zadośćuczynienia

- po 50.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej.

Powódka D. Z. (2) wniosła nadto o zasądzenia na jej rzecz renty w wysokości po 500 zł miesięcznie za okres od dnia wniesienia powództwa do dnia 30 września 2012 r.

W uzasadnieniu żądania wskazali, że ich matka B. Z. (1) w dniu 5 października 2008 r. zginęła wskutek wypadku jaki spowodowała D. Ś. ubezpieczona w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego. Zarzucili, że śmierć matki była źródłem ich cierpienia szczególnie dotkliwego, że była ich jedynym żyjącym rodzicem. Wskazali także, że śmierć matki pociągnęła za sobą znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powodów, którzy zostali pozbawieni źródła utrzymania i zdani wyłącznie na siebie.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł oddalenie powództwa. Zarzucił, że kwota zadośćuczynienia jakiej domagają się powodowie jest rażąco wygórowana i prowadziłaby do wzbogacenia powodów. Odnosząc się do żądania zasądzenia odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej wskazał że przesłanka znacznego pogorszenia nie została wykazana. Podkreślił, że sytuacja życiowa powodów już przed śmiercią B. Z. (1) była dość trudna i nie rokowała poprawy. Wniósł także o oddalenie żądania renty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana D. Ś. w dniu 5 października 2008 r. na drodze wojewódzkiej numer (...), jadąc z M. do K. prowadziła samochód marki V. (...) nr rej. (...). Na odcinku J. – N. Pozwana D. Ś. nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, nie dostosowała prędkość samochodu do panujących warunków, odwróciła uwagę od kontroli toru jazdy samochodem i na prostym odcinku drogi utraciła panowanie nad pojazdem, w wyniku czego zjechała na pobocze a następnie uderzyła w drzewo. Po uderzeniu samochód zaczął się palić. Z uwagi na zaklinowanie ciała nie udało się wydostać z płonącego samochodu siedzącej na przednim siedzeniu pasażera Pani B. Z. (1). W trakcie akcji ratunkowej Pani B. Z. (1) odzyskała przytomność. Gdy samochód zaczął się palić, z konieczności przerwano akcję ratunkową i Pani B. Z. (1) spłonęła w nim. Wyrokiem z dnia 19 lutego 2009 r. Sąd Rejonowy w Koszalinie Wydział II Karny, w R. prowadzonej za sygn. akt: II K 24/09 uznał D. Ś. za winną spowodowania wypadku, w którym zginęła Pani B. Z. (1).

Samochód prowadzony przez D. Ś. był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na podstawie umowy (...) nr (...) zawartej z pozwanym

okoliczność bezsporna a nadto wyrok Sądu Rejonowego w Koszalinie Wydziału II Karnego z dnia 19 lutego 2009 r. K 24/09 na k 19 – 20 ; odpis skrócony aktu zgonu na k. 21 , protokół przesłuchania świadka na k. 22 – 24. kserokopia polisy na k. 25

B. Z. (1) miała czworo dzieci: D. Z. (1), P. Z. , D. Z. (2) i K. Z. (1), które wychowywała samotnie bowiem jej mąż a ojciec dzieci zginął śmiercią samobójczą. Rodzina była ze sobą związana. Darzyli się wzajemnym szacunkiem, wzajemnie pomagali, wspierali . Matka powodów zajmowała się domem , prała i gotowała dzieciom. Była wobec swoich synów nadopiekuńcza.

Przed śmiercią B. Z. (1) pracowała dorywczo – opiekowała się dzieckiem. Mieszkała wraz z trójką dzieci , syn K. prowadził działalności gospodarczą za granicą.

B. Z. (2) od 22 marca 1993 r. była zarejestrowana jako bezrobotna z prawem do zasiłku dla bezrobotnych od 23 marca 1993 r. który pobierała do 30 czerwca 1997 r. , od dnia 1 lipca 1997 r. pozostawała bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych, z dniem 1 września 1997 r. została wyłączona z ewidencji, ponieważ otrzymała świadczenie z pomocy społecznej, dnia 21 listopada 1997 r. zarejestrowała się jako osoba poszukująca pracy, dnia 3 lipca 2000 r. została wykreślona z ewidencji poszukujących pracy, dnia 4 lipca 2000 r. zarejestrowała się jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych, dnia 27 sierpnia 2001 r. została wyłączona z ewidencji z powodu podjęcia pracy. Dnia 10 października 2007 r. zarejestrowała się jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku dla bezrobotnych od 18 października 2007 r., który pobierała do 5 października 2008 r. , w tym okresie w dniach od 22 sierpnia 2008 r. do 23 września 2008 r. brała udział w szkoleniu zorganizowanym przez urząd. Z dniem 6 października 2008 r. została wyłączona z ewidencji. W okresie od 20 października 2008 do 31 grudnia 2008 r. była zatrudniona w Urzędzie Miejskim w M. w ramach prac interwencyjnych. W okresie od 5 stycznia 2009 r. do 4 stycznia 2010 r. uzyskała zatrudnienie w Zarządzie Mienia (...) w M. w ramach prac interwencyjnych.

B. Z. (1) chorowała na astmę, przeszła na świadczenie rehabilitacyjne w wysokości 700 zł.

Przed wypadkiem rodzina Z. utrzymywała się z dochodów B. Z. (1) jakie uzyskiwała z dorywczej pracy (opieka na dzieckiem około 400 zł) , renty jaką uczące się dzieci otrzymywały po ojcu w wysokości łącznie 900 zł . P. przekazywał rodzinie pieniądze w kwotach 500 – 600 zł miesięcznie.

B. Z. (1) posiadała zadłużenie w Banku (...) w wysokości około 1000 zł

Dowód: bankowy tytuł egzekucyjny na k. 197, informacja PUP w B. na k. 327 zeznania świadków G. T. na k. 259, K. P. na k. 299 – 300 , S. S. na k. 300 , A. Z. na k. 300 v.- 301 , J. K. na k. 334 v, A. T. na k. 335 v. – 336 , przesłuchanie powodów e protokół z dnia 19 marca 2013 r.

Powodowie byli w prosektorium , jednak odmówiono im okazania zwłok z uwagi na ich stan.

Po wypadku powodami zaopiekowała się rodzina. Początkowo wszyscy wraz z babcią. Po kilku dniach wrócili do mieszkania , w którym wcześniej mieszkali.

Dowód: zeznania świadków G. T. na k. 259 , S. S. na k. 300 v.

W chwili śmierci B. D. Z. miał lat 19. Mieszkał razem z matką, uczył się w drugiej klasie szkoły zawodowej.

O śmierci matki dowiedział się telefonicznie. Nie uwierzył nie w jej śmierć, krzyczał, telefonował do niej.

Po śmierci matki był z złym stanie psychicznym. Nie potrafił się skupić, płakał, myślał o matce, miał utrudniony kontakt z otoczeniem Przez okres dwóch tygodni nie chodził do szkoły. Przez pewien czas mieszkał z rodziną swojej ówczesnej dziewczyny. Nie potrafił mieszkać w mieszkaniu w którym mieszkała matka . Nie mógł jeść , spać

Mimo sugestii ze strony ówczesnej dziewczyny nie skorzystał z pomocy psychologa. Na tematy związane ze śmiercią matki rozmawiał ze swoją dziewczyną (obecnie żoną), w której miał i nadal ma wsparcie.

Powód bardzo często odwiedza grób matki, wspomina ją. Podczas swojego ślubu wspominał matkę i płakał. W chwili obecnej jest mniej zamknięty w sobie.

Po śmierci matki uzyskiwał rentę w wysokości około 640 zł .

Dwa lata po śmierci matki skończył szkołę. W październiku 2011 r. ożenił, się, mieszka razem z żoną. Od roku pracuje i zarabia około 1300 zł

Dowód: zeznania świadków A. Z. , E. G. k. 299 , K. P. na k. 299 v. , S. S. na k. 300 v. , A. Z. na k. 301, przesłuchanie powoda e protokół z dnia 19 marca 2013 r. (00:09:04 – 00:15:53 i 00:33:53 – 00:41:21)

P. Z. w chwili wypadku matki miał 20 lat. Mieszkał razem z matką, bratem D. i siostrą D.. Pracował i zarabiał około 1.600 zł miesięcznie dawał matce na utrzymanie około 500 – 600 zł . Był emocjonalnie związany z matką. Tragiczna śmierć matki spowodowało u niego szok. Wymagał pomocy medycznej. Po śmierci matki zamknął się w sobie .

Po śmierci matki przez dwa miesiące mieszkał z rodzeństwem . Następnie przez 8 miesięcy odbywał służbę wojskową a potem znowu zamieszkał z siostrą D. i bratem K. . Mieszkał również z bratem D. i jego żoną.

W roku 2010 P. Z. uzyskał dowód w wysokości 3.442 60 zł

W chwili obecnej powód nie pracuje, utrzymuje się z prac dorywczych. Poszukuje pracy. Mieszka sam w mieszkaniu po matce. Widuje się z rodzeństwem ale rzadko z D.. Nie korzystał z pomocy psychologa

Dowód: zeznania świadków S. S. na k. 300 v., zeznania A. T. na k. 335 v. , wywiad psychologa na k. 365 , PIT -37 na k. 295 – 296, przesłuchanie powoda e protokół z dnia 19 marca 2014 r. (00:17:08 – 00:33:00)

D. Z. (2) w chwili śmierci matki miała 21. Była z matką silnie związana. Razem chodziły na koncerty, zakupy, wszystko razem robił, nawet spały w jednym łóżku. B. Z. (1) dzieliła się z córką obawami o los synów, z drugiej strony wskazywała, iż powódka sobie w życiu poradzi.

Dowód: wywiad psychologa na k. 362 zeznania powódki e protokół z dnia 19 marca 2013 r. 00:56:35 ,

Po śmierci matki D. Z. (2) wykazywała cechy nieprawidłowego funkcjonowania. Była w obniżonym nastroju, źle sypiała, skarżyła się na brak łaknienia, nadmierną senność w ciągu dnia i brak zainteresowania otoczeniem . Miała myśli samobójcze, chciała by ciotka G. T. „oddala jej mamę” . Z uwagi na stan powódki zamieszkała wraz z G. T.

D. Z. (3) w okresie od 19 stycznia 2009 r. do 27 lutego 2009 r. przebywała na Oddziale Psychiatrycznym (...) ZOZ w M. z rozpoznaniem epizodu depresji umiarkowanej.

Po pobycie w szpitalu stan powódki sie poprawił, nadal musiała zażywać leki

Dowód: kserokopia karty leczenia szpitalnego na k. 155 – 156, zeznania świadków G. T. na k. 259 , J. K. na k. 334 – 335, przesłuchanie powódki e protokół z dnia 19 marca 2013 r. 01:01:16

W okresie od 1 stycznia do 31 maja 2008 r. D. Z. (2) odbywała staż w Komisariacie Policji w M. i otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 477,85 zł

D. Z. (2) w 2008 r. była zatrudniona w ramach prac interwencyjnych w Urzędzie Miejskim w M., gdzie uzyskała dochód: w październiku 489,5 7zł, w listopadzie 1126 zł, w grudniu 1.126 zł.

W październiku 2009 r. podjęła studia w Wyższej Szkole (...) na kierunku Administracji, które ukończyła we wrześniu 2012. Czesne wynosiło 340 zł miesięcznie

W czasie kiedy studiowała od września 2009 r. otrzymywała rentę wraz z dodatkiem sierocym w wysokości około 700 zł . Rentę pobierała do 10 października 2012 r.

Od stycznia do maja 2011 r. nie pracowała i uzyskiwała zasiłek dla bezrobotnych

D. Z. (2) od 1 września 2011 zatrudniona w (...) Bank (...) i zarabia około 2.200 zł brutto.

Dowód: informacja Komisariatu Policji M. na k. 331, informacja Urzędu Miejskiego w M. na k. 330 umowa o pracę na k. 198, PIT 37 na k. 289, decyzja ZUS na k. 291, decyzja ZUS na k. 406, decyzja o przyjęciu na studia na k. 42, zaświadczenie na k. 43 i 202, dowody wpłaty na k. 44 – 46, 203 – 206, przesłuchanie powódki e protokół z dnia 19 marca 2013 r.

K. Z. (1) w chwili śmierci matki miał 22 lata i przebywał za granicą, gdzie prowadził działalność gospodarczą. Prace traktował jako zajęcia chwilowe a zarobione pieniądze przeznaczał głównie na swoją rozrywkę.

Jego stosunki z matką uległy rozluźnieniu od chwili kiedy w wieku 19 lat poszedł do wojska. Po wojsku nie mieszkał z matką tylko z babcią a następnie wyjechał za granicę.

Śmierć matki wywołała u niego wstrząs psychiczny, nasilony drastycznymi okolicznościami w jakich śmierć nastąpiła. W dniach poprzedzających pogrzeb na skutek silnych przeżyć doznał szoku, wymagał pomocy medycznej. Do pracy powrócił po 2 tygodniach. Zaczął nadużywać alkoholu, co doprowadziło do zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej.

Po powrocie do kraju w zamieszkał razem z babcią i ciotką, przy pomocy, których udało mu się wyjść z nałogu.

W 2010 r. K. Z. (1) uzyskał dochód w wysokości 3.310, 41 zł.

W chwili obecnej mieszka wraz z babcią. Nie pracuje. Wcześniej pracował i zarabiał około 1300 zł ale po wypadku jaki miał w pracy został zwolniony.

Dowód: przesłuchanie powoda K. Z. (1) e protokół z dnia 19 marca 2013 r. (00:43:22 – 00:54:47), zeznania K. P. na k. 299 v. – 300, zaświadczenie na k. 308, wywiad psychologa na k. 359.

Śmierć matki doprowadziła do rozpadu więzi między rodzeństwem.

Dowód: przesłuchanie powodów e protokół z dnia 19 marca 2013 r., opinie biegłego W. H. na k. 356 – 374.

Pismem z dnia 3 grudnia 2009 r., które wpłynęło do pozwanego w dniu 9 grudnia 2009 r. powodowie wnieśli o wypłatę na ich rzecz odszkodowania i zadośćuczynienia nie określając żądanej kwoty lecz wskazując, że wypłacane kwoty zadośćuczynień kształtują się na poziomie 150.000 zł.

Pozwana wypłaciła na rzecz powodów po 5000 zł zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i 5000 zł odszkodowania tytułem znacznego pogorszenia sytuacji życiowej oraz na rzecz D. Z. (2) 7 582, 50 zł tytułem poniesionych kosztów pogrzebu i 3 500, 00 zł tytułem udokumentowanych kosztów.

Dowód: pismo na k. 46 i n. oraz dokumenty w aktach szkody.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań wszystkich wyżej wymienionych świadków oraz przesłuchania powodów, którym dał wiarę jako, że są ze sobą zgodnie, wzajemnie się uzupełniają i zazębiają oraz nie pozostają w sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego, w świetle których opisane przez powodów odczucia jakich doznawał i doznaje po śmierci ojca są charakterystycznymi i w tym zakresie znajdują potwierdzenie w opinii biegłego psychologa. Zeznania w części odnoszącej się do sytuacji majątkowej natomiast znajdują potwierdzenie w zgromadzonych w sprawie i niekwestionowanych dokumentach.

Ustalając jaki wpływ na życie powodów miała śmierć ich matki a także jakie cierpienia u nich spowodowała sąd oparł się na opiniach biegłego W. H. (opinie (...)). Wbrew zarzutom pozwanego biegły swoje wnioski uzasadnił a w toku ustnych wyjaśnień szczegółowo je wyjaśnił. Nie są to opinie pisane metodą „kopiuj- wklej” a podobieństwo wniosków i występowanie w opiniach a tych samych sformułowań jest skutkiem podobnych czy też niemal identycznych

czynników wpływających na stan powodów . Porównanie treści tych opinii pozwala na zauważenie, że identyczne wnioski dotyczą tylko synów zmarłej odmiennie są w stosunku do powódki. Mimo identyczności wniosków z treści opinii wynika, że biegły starannie przeprowadził wywiad i testy z każdym powódów, uwzględnił okoliczności dotyczące poszczególnych powodów starając się stworzyć indywidualną charakterystykę powodów.. Z pewnością też wnioski biegłego nie mogą zostać uznane za dowolne. Zostały one zdaniem sądu w sposób logiczny i poparty wiedzą uzasadnione tak w opinii jak i w ustnych wyjaśnieniach do nich (e protokół (...) stycznia 2013 r.)

Sąd zważył co następuje:

Przesłankami ewentualnej odpowiedzialności pozwanych jest śmierć osoby najbliższej , która nastąpiła wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia będącego następstwem czynu niedozwolonego , którego dopuściła się osoba objętą przez pozwanego ochroną z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego posiadaczy pojazdów (art. 446 § 2 , 3 i 4 k.c. i art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych)

Okoliczności warunkujące zasadę odpowiedzialność nie były przez pozwanych kwestionowane – bezspornym było między stronami, że B. Z. (1) zmarła wskutek wypadku drogowego, którego sprawczyni była ubezpieczona od odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu u pozwanego. Pozwani kwestionowali natomiast wysokość należnego powodom zadośćuczynienia, fakt znacznego pogorszenia sytuacji życiowej powodów i zgłoszone przez D. Z. (2) żądanie renty.

Zadośćuczynienie

Ustawodawca nie sprecyzował okoliczności od istnienia których zależy przyznanie zadośćuczynienia. Sąd orzekający w rozpoznawanej sprawie podziela pogląd zawarty w zawarty w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10 Lex 898254) , że wśród okoliczności wpływających na wysokość przyznanego zadośćuczynienia znaleźć się powinny dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, charakter i rodzaj zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny, stopień w jakim pozostali członkowie będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy, skorzystanie z pomocy fachowej w czasie radzenia sobie w tej trudnej sytuacji, proces leczenia doznanej traumy mający na celu pomoc w odbudowie struktury rodziny i przywrócenie znaczenia każdego z jej członków.

W ocenie Sądu z zebranego sprawie materiału dowodowego w sposób niewątpliwy wynika, że powodów i zmarłą łączyły silne więzi rodzinne a jej śmierć była przeżyciem dramatycznym potęgowanym drastycznymi okolicznościami w jakich doszło do śmierci . Nie ulega też wątpliwości, że śmierć B. Z. (1) w sposób zasadniczy zmieniła dotychczasowe życie wszystkich powodów. Rodzina powodów była rodziną zgodną, prawidłowo funkcjonującą a siłę więzi powodów z matką potęgował fakt, iż zmarła była ich jedynym żyjącym rodzicem. Śmierć osoby bliskiej stanowi dla członków rodziny zmarłego wielki wstrząs, a cierpienia psychiczne, jakie się wiążą z tym faktem, mogą przybierać znaczny rozmiar, tym większy, im mocniejsza była w danym przypadku więź łącząca zmarłego z najbliższymi. Więzy między rodzicami a dzieckiem jest jedną z silniejszych więzi międzyludzkich. W sytuacji, gdy dochodzi do nagłego i nieoczekiwanego rozerwania tych więzi, bolesny cios przeżywany jest zarówno przez dziecko bez względu na to w jakim jest wieku i to nie tylko w momencie, gdy osoba ta dowiaduje się o śmierci osoby najbliższej, ale często również wiele lat po takiej tragedii, a nawet przez całe późniejsze życie. Nie ulega wątpliwości, że powodowie wskutek śmierci matki doznali traumy, która z uwagi na silne negatywne przeżycia wpłynęła na ich dalsze życie. Utracili oni oparcie w najbliższej im osobie, która spajała całą rodzinę . Powodowie nie tylko stracili podporę rodziny ale zmierzyć się musieli z nową, trudną dla nich sytuacją - nagle rozpocząć samodzielne życie, życie które do tej pory w znacznej mierze organizowała im matka zabezpieczając podstawowe potrzeby życiowe. . Powodowie nie potrafili odnaleźć się w nowej sytuacji.

Zdaniem Sądu, z uwagi na różny stopień związania powodów z matką, różne bezpośrednie skutki jakie w ich psychice wywołała śmierć matki, wysokość zadośćuczynienia należnego poszczególnym powodom należało zróżnicować. Najgorzej z zaistniałą sytuacją radziła sobie D. Z. (2), u której po śmierci matki wystąpiła depresja powodująca

konieczność hospitalizacji. Przed umieszczeniem w szpitalu nie funkcjonowała prawidłowo, przez długi czas nie mogła spać, jeść, w ciągu dnia była senna. Cierpiała również powodowie, chociaż ich cierpienia nie doprowadziły do tak dalekiego pogorszenia stanu psychicznego jak u powódki. Spośród synów zmarłej najgorzej z zaistniałą sytuacją poradził sobie D. Z. (1) i nie chodzi tu tylko o przeżycia psychiczne – których wyrazem było zachowanie podczas rozprawy, gdy opowiadają o śmierci matki, mimo upływu ponad 4 lat zareagował w tak intensywnie jak gdyby zdarzenie miało miejsce niedawno (e protokół z dnia 19 marca 2013 r. 00:15:53). Istotne jest też, że po śmierci matki praktycznie nie utrzymuje kontaktów z pozostałym rodzeństwem. Z drugiej jednak strony ustalając wysokość zadośćuczynienia sąd wziął pod uwagę fakt, że D. Z. (1) założył rodzinę, pracuje, co wskazuje że zaczyna przystosowywać się do zaistniałej sytuacji.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd wziął pod uwagę także to, iż z opinii biegłego W. H. wynika, że mimo iż niewątpliwie śmierci matki dezorganizowała życie wszystkich powodów to przyczyną tej dezorganizacji jest nie tylko śmierć matki ale także śmierć ojca oraz nadopiekuńczy stosunek matki do synów. To, że jak powodowie, którzy nie znajdują się w takiej samej sytuacji życiowej, w różnym stopniu sobie w życiu poradzi jest bowiem z pewnym stopniem wynikiem nadopiekuńczości B. Z. (1) w stosunku do synów skutkiem której jest nieadekwatna do ich wieku niedojrzałość i niezaradność.

Kolejnym elementem który wpłynął na zróżnicowanie wysokości przyznanego powodom zadośćuczynienia był fakt, że więzi łączące K. Z. (1) z matką nie była tak silna jak pozostałych powodów. Jak sam bowiem zeznał na 3 lata przed wypadkiem nie mieszkał już z matką, był w wojsku mieszkał z babcią a bezpośrednio przed śmiercią matki pracował za granicą. W tych okolicznościach łącząca powoda z matką więź uległa rozluźnieniu w sposób naturalny, nie była tak silna jak młodszego, mieszkającego wraz z matką rodzeństwa.

Biorąc od uwagę powyższe okoliczności Sąd uznał, że kwotami, które wraz z kwotami wypłaconymi przez ubezpieczyciela, będą odpowiednimi do rozmiaru doznanej przez powodów krzywdy będą kwoty 115.000 zł dla D. Z. (2), 95.000 zł dla D. Z. (1), 65.000 zł dla P. Z. i 45.000 zł dla K. Z. (1).

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 Nr 124, poz. 1152 ze zm.) zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W toku postępowania likwidacyjnego powodowie już pismem z dnia 3 grudnia 2009 r., które wpłynęło do pozwanego w dniu 9 grudnia 2009 r. zgłosili żądanie zadośćuczynienia. Trzydziestodniowy termin upłynęła zatem z dniem 8 stycznia 2010 r. i dlatego sąd uznał żądanie zasądzenia odsetek od dnia wniesienia pozwu (6 października 2011 r.) za zasadne.

Odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej

Zgodnie z utrwalonymi poglądami orzecznictwa i doktryny, odszkodowanie z art. 446 § 3 k.c. obejmuje wyłącznie szkodę majątkową, na którą składają się wszelkiego rodzaju uszczerbki, które nie są uwzględniane przy uwzględnianiu renty a szkoda powstała wskutek wstrząsu gospodarczego wywołanego śmiercią osoby najbliższej. Wobec dodania § 4 do treści art. 446 k.c. będącego podstawą do naprawienia krzywdy wyrządzonej śmiercią członka rodziny, § 3 tego artykułu winien być interpretowany ściśle. Celem odszkodowania z art. 446 § 3 k.c. winno być przeto zrekompensovane rzeczywistego znacznego pogorszenia sytuacji życiowej, a więc uszczerbku o charakterze majątkowym. Elementy tego uszczerbku nie są precyzyjne i wymierne, niemniej nie mogą być nimi wyłącznie cierpienia psychiczne i moralne będące następstwem śmierci bliskiej osoby. Pogorszeniem sytuacji życiowej może zatem być związane z doznaniem silnego wstrząsu na skutek tragicznej śmierci osoby najbliższej, w sytuacji, gdy pociąga ono za sobą osłabienie aktywności życiowej, zmniejszenie i zarobków i zwiększenie wydatków poniesionych na leczenie lub na pomoc innych osób (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 1969 roku, sygn. akt II CR 114/69, OSNCP 1970, nr 7-8, poz. 129). Przy ustalaniu odszkodowania należy wsiąść pod uwagę dochody, jakie zmarła osoba otrzymywała przed śmiercią a także jakie najprawdopodobniej uzyskiwałaby gdyby do śmierci nie doszło. Pogorszenie takie to nie tylko zmiana na niekorzyść sytuacji materialnej, lecz także utrata realnej możliwości

polepszenia warunków życia w przyszłości. Celem odszkodowania przyznanego na podstawie przepisu art. 446 § 3 k.c. ma być rekompensowanie rzeczywistego, znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego, nie może być ono natomiast źródłem wzbogacenia się tych osób. W ocenie sądu można uznać, iż nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powodów, jednak wypłacone przez pozwanego świadczenie w wysokości 5.000 zł na każdego z powodów w całości rekompensuje doznany uszczerbek. Podkreślenia wymaga, że zmarła uzyskiwała niskie dochody (700 zł zasiłek rehabilitacyjny oraz 400 zł za dorywczą pracę). Wprawdzie rodzina uzyskiwała rentę rodzinną około 900 zł ale renta ta była później wypłacana uczącym się powodom i to w zwiększonej wysokości z uwagi na dodatek sierocy. Uzyskiwane przez zmarłą niskie dochody, fakt że chorowała na astmę co utrudniało jej zdobycie pracy fakt, iż P. i K. Z. (2) jeszcze przed jej śmiercią pracowali i uzyskiwali własne dochody którymi zasilali rodzinę a także fakt iż D. i D. Z. (4) po śmierci matki otrzymywali rentę w wysokości wyższej niż przed jej śmiercią nie uzasadnia podwyższenia przyznanego przez pozwanego (w wysokość po 5.000 zł na każdego z uprawnionych) świadczenia.

Renta

Nie zasługiwało natomiast na uwzględnienie zgłoszone przez D. Z. (2) żądanie renty . Podstawą przyznania na podstawie art. 446 § 2 k.c. renty może być bądź istnienie obowiązku alimentacyjnego po stronie zmarłego na rzecz osoby występującej z roszczeniem bądź fakt stałego świadczenia środków utrzymania przez zmarłego na rzecz osoby bliskiej, o ile wymagają tego zasady współżycia społecznego. W okresie od października 2011 r. do 30 września 2012 r. (taki okres obejmowało żądanie) powódka D. Z. (2) pracowała a nadto otrzymywała rentę rodzinną . W sumie jej dochody wynosiły netto 2.200 zł i zdecydowanie przekraczały dochody jakie uzyskiwała jej matka . W tych okolicznościach nie sposób stwierdzić iż na zmarłej (gdyby żyła) ciążyłby obowiązek alimentacyjny wobec D. Z. (2) .

Sąd nie znalazł podstaw do obniżenia wysokości zadośćuczynienia na podstawie art. 440 k.c. z powodu aktualnej sytuacji majątkowej pozwanej. Pozwana D. Ś. w chwili zdarzenia posiadała ubezpieczenie zarówno w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu i ponieważ zgodnie z art. 805 k.c. ubezpieczyciel zobowiązany jest spełnić świadczenie w zakresie zadośćuczynienia nie sposób dokonać oceny, że zasady współżycia społecznego wymagają ograniczenia obowiązku naprawienia szkody. W tym zakresie aktualność zachował pogląd wyrażony przez Sądu Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 18 grudnia 1968 r., II CR 409/68 (OSNCP z 1969, z. 11, poz. 207)

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 446 § 4 k.p.c. orzekł jak w pkt. 1 wyroku a na podstawie art. 446 § 2 , 3 i 4 jak w pkt. 2 wyroku

Biorąc pod uwagę stopień w jakim powodowie sprawę wygrali (około 40%) , to że w pewnym zakresie w toku procesu ponieśli koszty sądowe (część opłat i część wynagrodzenia biegłego) sąd na podstawie art. 100 k.p.c zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu.

Mając na względzie charakter roszczenia , fakt że powodowie kierując się subiektywnym odczuciem mogli oceniać, że doznaną przez nich krzywdę zrekomensuje kwota 150.000 zł a pogorszenie ich sytuacji życiowej wymaga zasądzenia odszkodowania w wysokości po 50.000 zł oraz uwzględniając, że ustalenie kwoty zadośćuczynienia zależało od uznania sądu – Sąd uznał, że zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek i na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) odstąpił od obciążania powodów kosztami sądowymi.

Kierując się trudną sytuacją majątkową pozwanej, której rodzina uzyskuje niewielkie dochody, nie posiada majątku i zmuszona jest do korzystania z pomocy społecznej - Sąd na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) odstąpił od obciążania jej kosztami sądowymi.

Na podstawie art. 113 ust. 1 cytowanej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sąd obciążył pozwanego kosztami sądowymi w części w jakiej przegrał sprawę tj. opłatą 5 % od zasądzzonego roszczenia. (5 % od kwoty 320.000 zł tj. 16.000 zł) .

Na oryginale właściwy podpis.